

ભાદરવા સુદ ૧, મંગળવાર તા. ૨૩-૮-૧૯૬૦
ઋષભજિન સ્તોત્ર ગાથા-૧૨ થી ૧૫, પ્રવચન-૫

આ પદ્મનંદી પંચવિંશતિમાં ઋષભદેવ ભગવાનનું સ્તોત્ર છે. એની આ વ્યાખ્યા ચાલે છે. સવારમાં આત્મદ્રવ્યમાં શક્તિઓની ભક્તિની વ્યાખ્યા ચાલે છે. એટલે? આ આત્મતત્ત્વની અંદર જે સામર્થ્ય અને તાકાત છે એવો તાકાતનો ધરનાર આત્મા તેની ભક્તિ એટલે શ્રદ્ધા-જ્ઞાન કરવું એને આત્માની શક્તિની ભક્તિ કહેવાય છે.

અત્યારે વ્યવહારના લક્ષે ઋષભદેવ ભગવાન પરમાત્મા, એની ભક્તિ, શક્તિવાન ભક્તિની દૃષ્ટિની ભૂમિકામાં ઋષભદેવ ભગવાનની ભક્તિ કેવી હોય છે એ મુનિરાજ પોતે વર્ણન કરી રહ્યા છે. કહો, નરભેરામભાઈ! આ મુનિઓ પણ ભક્તિ-પૂજા કરે છે, હોં! સમજાણું કાંઈ? જંગલમાં દિગંબર મુનિ હતા. છઠ્ઠે ગુણસ્થાને, પોતે છઠ્ઠી-સાતમી ગુણસ્થાનની ભૂમિકામાં ઝુલનારા, એમને ભગવાન પરમાત્મા પ્રત્યે ભક્તિનો ઉદ્ઘાસ આવતાં આ સ્તોત્ર પોતે રચાઈ ગયું. એમાં અહીં અગિયાર ગાથા ચાલી. અગિયાર આવી ને?

શું કીધું અગિયારમાં? હે પરમાત્મા! આપનો મેરુ પર્વત ઉપર જ્યારે જન્માભિષેક થયો ત્યારે પાણી એટલું બધું હતું કે પાણીનો પછાડ પડ્યો અને ઉછળ્યું પાણી. એને લઈને દેવો આકાશમાં વ્યાપી ગયા.

એમ ભગવાન આત્મા પોતાના જ્ઞાનજળ સ્વરૂપમાં એકાગ્ર થતાં એટલી જ્ઞાનની દશા પ્રગટ થાય કે એ લોકાલોકને અથવા શ્રુતજ્ઞાનના પ્રમાણમાં એને પરોક્ષ જે જાણવાનું છે એ બધું જણાઈ જાય. કહો, કેવળચંદભાઈ! જુઓ! આ ભક્તિ ચાલે છે.

હવે ૧૨મી ગાથા.

णाह तुह जम्मणहाणे हरिणो मेरुम्मि णच्चमाणस्सा।

वेल्लिरभुयाहि भग्गा तइ अज्ज वि भंगुरा मेहा।।१२।।

આહાહા..! હે પ્રભુ! ઋષભદેવ ભગવાન તો ઘણા કોડાકોડ સાગરોપમને આંતરે થઈ ગયા. પણ સમીપમાં વર્તતા હોય એમ ભક્તિ કરે છે. દુનિયામાં રાગ થાય છે. ઘણી પરદેશમાં હોય અને પત્ની દેશમાં હોય તો નથી કહેતા કે મારો જીવ ત્યાં વળ્યો છે. દેહ-હાડકા અહીં પડ્યા પણ જીવ તો ત્યાં વળ્યો છે. કેવળચંદભાઈ! એમ કહેવાય છે કે નહિ? કાગળમાં લખે. બહુ રાગ હોય ને (એટલે) કાગળમાં લખે કે દેહ જુદાં પણ મારો જીવ તો ત્યાં વળ્યો છે. એમ આત્મા એક સમયમાં શુદ્ધ ચિદાનંદની મૂર્તિ, એવી જેને વિકાર અને સંયોગના નિમિત્તથી રુચિ ખસીને આત્મા પ્રત્યે પ્રેમ જાગ્યો છે, રુચિ જાગી છે, દૃષ્ટિ-શ્રદ્ધા જાગી એને પરમાત્માના વિરહમાં પણ પરમાત્મા જાણે નજીક છે, સમીપ છે, તેમ તેની ભક્તિ

કરી રહ્યા છે. કહો, સમજાણું કાંઈ?

માણસ એમ કહે, આ શું વળી પાછું? એક કોર નિશ્ચય વસ્તુ આવી... નેમિદાસભાઈ! વળી આ મંદિરો ને આ પૂજા ને લાખો રૂપિયાના ખર્ચા. કેટલા ખર્ચા! મુંબઈમાં તો મોટું ચાર લાખનું તો મંદિર (કર્ચું). અને બે લાખ સત્તાણુ હજારની ઊપજ. એક લાખ નેવું હજારનો ખર્ચ. આ મોટી ધામધુમ હાથી ને ઓહોહો..! સો વર્ષમાં (આવું થયું નથી). આ શું છે? કેટલાક તર્ક કરે એય..! નરભેરામભાઈ! કરે તર્ક. પણ ભાન નથી એને કે સંસારમાં પણ જ્યાં જેને પ્રેમ અને પ્રીતિ છે ત્યાં ઉછાળે છે. છોકરાના લગન વખતે નથી ઉછાળતો? સમજાય છે?

મુમુક્ષુ :- દિલ્હી સુધી ગયા હતા.

ઉત્તર :- હા. દિલ્હી સુધી ગયા. એ વળી ઠીક યાદ આવ્યું. દિલ્હી જ્ઞાન લઈને ગયા. કોઈ દિ' જોયું નહોતું દિલ્હી. ત્યાં દિલ્હી પરણાવવા ગયા.

મુમુક્ષુ :- હા, પણ લઈ ગયા હતા ને...

ઉત્તર :- પણ ભાઈ એ કંઈ જાતે ગયા વિના, એ કાંઈ આમ નજરે મલાવા દેખ્યા વિના કાંઈ સંતોષ થાય? જાતે ત્યાં જાવું જોઈએને.

અહીં કહે છે કે આ જાત ચૈતન્યપ્રભુ, ઓહો..! પરમાનંદની શુદ્ધ ચૈતન્યમૂર્તિ એવા નિર્વિકાર પરમાત્મા એવો આત્મા, એની પ્રતીત અને શ્રદ્ધા થઈ, એને નિર્વિકારી પરમાત્મા જેને પૂર્ણ દશા પ્રગટી એના પ્રત્યે ભક્તિ અને પ્રેમ અને રાગ આવ્યા વિના રહે નહિ. અને રાગ એ જાતનો ન આવે અને એમ કહે કે અમને ભગવાન પ્રત્યે રાગ આવતો નથી. એ મૂઢ જીવ મિથ્યાદષ્ટિ છે. નથી એને આત્માના સાધક સ્વભાવનું ભાન અને સાધકમાં ભક્તિનો કેવો ભાવ હોય એની પણ એને ખબર નથી.

અહીં આચાર્ય મહારાજ વાત પોતાના હૃદયની પણ કરી રહ્યા છે અને આમ ભક્તિને પણ મલાવી રહ્યા છે. 'હે પ્રભુ! આપના જન્મસ્થાન વખતે ઈન્દ્રે જ્યારે પોતાની લાંબી ભુજાઓ ફેલાવી...' જન્મસ્થાન (વખતે) મેરુ પર્વત ઉપર ઈન્દ્ર, હજી એકાવતારી, હોં! જેને એક દેહ છેદ્યો છે, એ ઈન્દ્ર અને ઈન્દ્રાણી પહેલા સ્વર્ગના એને બેયને છેદ્યો દેહ છે. ત્યાંથી નીકળી મનુષ્યપણું પામી અને કેવળજ્ઞાન પામીને મોક્ષ જવાના છે. એવા શકેન્દ્ર ક્ષાયિક સમકિતી એકભવતારી, એ જ્યારે જન્માભિષેકમાં જાય છે ત્યાં આગળ એટલો આનંદ આવી જાય છે પ્રભુની ભક્તિ પ્રત્યે. હજી પ્રભુ તો બાળક છે. એના પ્રત્યે અહીં આત્મા સાધક સ્વભાવે જાઓ, પૂર્ણ સાધ્ય થયું તેને.. પૂર્ણ સાધ્ય આને થશે હજી. હજી તો થયું છે ક્યાં એને? થશે. પોતે ચોથે ગુણસ્થાને છે અને એ પણ ચોથે છે. છતાં એટલી ભક્તિ ભગવાન પ્રત્યે આવી કે મહારાજ! પ્રભુ આપનો જન્મ થયો ત્યારે ઈન્દ્રે હાથ આમ પહોળા કર્યા. આમ વિસ્તાર કર્યો. ત્યારે વાદળાની જે ઘટા હતી, વાદળાની ઘટા અખંડ

એક હતી, (ઈન્દ્રે) આમ હાથ કર્યા ત્યાં વાદળા ખંડ ખંડ થઈ ગયા. અને વાદળા ખંડ ખંડમાં વાદળું જે કાંઈ દેખાય ક્ષણભંગુરતા એ ક્ષણભંગુરતા પ્રભુ તે દિ'ની છે. સમજાય છે કાંઈ? એ વાદળા કોઈ દિ' એકઠા થાય નહિ. એ કટકા થયા તે કટકા થયા. ક્ષણભંગુર વાદળા છે. ક્ષણિક છે, એ બધા ખલાસ થઈ જશે.

એમ ભગવાન અમારો આત્મા આપનું સ્વરૂપ જે છે એવું અમારું છે એમ અમને ભાન થયું (ત્યાં) અનાદિના વાદળા કર્મના અખંડ (હતા), જેમાં ખંડ વિના પડ્યા હતા એમ જ્યાં .. કરી કે અરે..! ચિદાનંદ રાગરહિત છે એવી ઓળખાણ અને ભાન થયા (તો) એ ખંડ ખંડ (થઈને) વાદળા તૂટી ગયા. સમજાય છે કાંઈ? સમજાય છે? નેમીચંદ્રજી! ભાષા તો ભાઈ અમારી ગુજરાતી છે ને. આમ હાથ પહોળા કરે છે ને. નાચે છે. આનંદ થયો. તો ભગવાનને દેખીને નાચે છે. અહીં તો હજી શરમ આવે. સમજાણું? ..ચંદભાઈ! બરાબર છે, લ્યો. અહીં તો હજી શરમ આવે. કારણ કે સોંસરવું નીકળવું અને એ ભગવાનના દર્શન કરવા અને એ પીળું લૂગડું પહેર્યું હોય તો ઉઘાડા પડી જવાય. કેવળચંદભાઈ!

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- આ મૂર્તિ માનતા હશે? આ મૂર્તિની પૂજા? ફલાણું આ?

ઈન્દ્ર જેને એકાવતારીપણું છે, ઉપરથી ઉતરીને માતા પાસે જ્યારે જન્મે છે ત્યારે ઈન્દ્રાણી જઈ બાળકને લાવે છે, હાથમાં ત્યાં લઈ જાય છે. એના સ્નાન કરતા એટલો આનંદ આવી જાય છે એને (કે) ભક્તિનો ઉછાળો (આવે છે). છે તો એ શુભભાવ. પણ એ ભક્તિ આવ્યા વિના રહે નહિ. સમજાણું કાંઈ? શ્રીપાલજી! ભક્તિ. મેરુ પર્વત ઉપર લઈ ગયા. કહે છે કે ભગવાન! એ વાદળા ખંડ ખંડ ક્ષણભંગુર (છે), હોં! ક્ષણભંગુર.

એમ અમારે પણ થોડા કર્મ બાકી રહ્યા છે અને અમારો નિત્ય ધ્રુવ ચૈતન્યમૂર્તિ અમારી દષ્ટિ અને શ્રદ્ધામાં અમે લીધો છે. હવે કર્મ બાકી રહ્યા એ ક્ષણભંગુર છે. કહો, સમજાણું? આ એમ કહે છે એમાં. શું કીધું? ભગવાનજીભાઈ! આહાહા..! અરે.. ભગવાનને ઓળખે અને ભગવાનના ભેટા થાય એને વાદળા કર્મના ખંડ ખંડ ન થાય અને રહેલા ક્ષણભંગુર અને અનિત્ય ન થાય તો એ ભગવાનનો ભેટો થયો નથી. ભગવાનને ભાળ્યા નથી, ભગવાનને જોયા નથી, ભગવાનના દર્શન કર્યા નથી. કીધું હતું ને તે દિ' (સંવત) ૧૯૭૨ની સાલમાં તે દિ' વાત સંપ્રદાયમાં અમારે ચાલી. ૭૨ની સાલ. ૪૪ વર્ષ થયા. ૪૪ વર્ષ.

એ કહે, ભગવાને કેવળજ્ઞાનીએ દીકું હશે તે પ્રમાણે ભવ થશે. ભગવાને જે પ્રમાણે દીઠા તે પ્રમાણે ભવમાં આપણો આત્મપુરુષાર્થ કાંઈ ન કરી શકે. નવ વાડે બ્રહ્મચર્ય પાળો, નવ કોટીએ સંથારા કરો. સંથારો સમજો છો? સમાધિ મરણ. સંલેખના, નવ નવ પ્રકારે સંલેખના કરો, નવ નવ વાડે (બ્રહ્મચર્ય પાળો). નવ વાડ હોય છે ને? બ્રહ્મચર્ય પાળવાની. નવ વાડે બ્રહ્મચર્ય પાળો પણ ભવ નહિ ઘટે. એવી વાત ૧૯૭૨માં ચાલી હતી. ભવ ન ઘટે તો

શું બોલો છો? ભગવાનને નામે તમે શું ઉડાવ્યું આ? આગમની વાણી એવી હોઈ શકે નહિ. સર્વજ્ઞ પરમાત્મા જેના હૃદયમાં બેઠા,.. ઓહો..! ભગવાન પૂર્ણાનંદની પ્રાપ્તિની પર્યાયની .. એની વાણીમાં પણ એવી વાણી ન હોય કે તારે ભવ નહિ ઘટે. એ તો કહે, અમને તેં ઓળખ્યા, અમારા દ્રવ્ય-ગુણ અને પર્યાય.. એવી તો અહીં ક્યાં હતી દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયની ત્યાં. કહો, સમજાણું કાંઈ? પણ એને ઓળખ્યા અને કેવળજ્ઞાન જેને બેઠું અંદર, ભગવાન એની વાણીમાં ભવના નાશની વાણી છે. ભગવાનની વાણી જેને બેસે અને ભગવાનની જેને રુચિ થાય એના તો ભવનો નાશ થાય. એ ભગવાનના જ્ઞાનમાં એમ ભાળ્યું છે. આવું તમારું લપ કરો છો એવું ભાળ્યું નથી. તમને અનંત ભવ ભાળ્યા હશે, કીધું. શું બોલો છો આ? એય.. ચંદુભાઈ! આ તો ૭૨ના ફાગણ સુદ ૧૩ની વાત છે. ફાગણ સુદી ૧૩, ૧૯૭૨. ૪૪ વર્ષ થયા. સમજાય છે કાંઈ?

અહીં કહે છે કે હે નાથ! ઓહોહો..! પૂર્ણાનંદની પ્રાપ્તિ! એવો અમને વિકલ્પ આવ્યો તમારા પ્રત્યે ભક્તિનો અને અમારું જ્ઞાન પણ સ્વને જાણતા આપને જાણવા માટે ઘોળાઈ રહ્યું છે એવી સ્થિતિમાં કર્મના કટકા થઈ ગયા. નિદ્ધત અને નિકાચિત અને ધૂળ ગમે તે બંધાણી હોય, આ થોડા બાકી રહ્યા પ્રભુ એ ફાગણભંગુર છે. સમજાય છે કાંઈ? ફાગણભંગુર છે, અનિત્ય છે, નાશ થવાને તૈયાર થઈ રહ્યા છે. એ હવે રહેવાના નથી.

‘ભુજાઓ વડે વાદળાઓ ભગ્ન થઈ ગયા હતા. તે વાદળા આજે પણ ફાગણભંગુર દેખાય છે.’ ફાગણભંગુર દેખાય છે. ઓહો..! જ્યાં દેખો ત્યાં વાદળા જ દેખતાં એ કહ્યું. ભગવાનના સર્વાર્થસિદ્ધમાં દેખ્યા તો કહે પ્રભુ! તારે લઈને ત્યાં શોભા (હતી). નાભિ રાજાને ઘરે આવ્યા તો પૃથ્વી વસુમતિ તારે લઈને (થઈ). મરુદેવી માતા કૂંખમાં આવ્યા માટે બીજી સ્ત્રીઓ કરતા ધન્ય થઈ ગઈ અને આ વાદળા જ્યાં જન્માભિષેક કરતાં ... થઈ ગયું અંદર, તૂટી ગયા કટકા થઈ ગયા.

‘ગ્રંથકાર ઉત્પ્રેક્ષા અલંકાર કરે છે કે વાદળાઓ ફાગણભંગુર દેખાય છે તેની ફાગણભંગુરતાનું કારણ એ છે કે...’ જુઓ! છે કે નહિ? લખ્યું છે, જુઓ! ગજાધરલાલ છે ને? કોણ છે એ? ‘જ્યારે મેરુ પર્વત ઉપર ભગવાનનો જન્માભિષેક થયો ત્યારે આનંદમાં આવી જઈને...’ આ દુનિયામાં પણ નથી ઓલા લગન-બગન પ્રસંગ કરે તો કાંઈ પહેરામણી કરે, ફલાણું કરે ત્યારે આનંદમાં નથી આવતા? જોયું છે? પહેલા આ કાઠીઓ, હવે તો બધું ઘટી ગયું, પહેલા કાઠીઓમાં એવું હતું. આ કાઠીઓ હોય છે ને કાઠી? કાઠી ગરાસિયા. એ લોકાના ચારણ હોય ચારણ. એના સમજ્યા ને? શું કહેવાય? એ બધા બારોટ જેવા. ... લગન હોય એના ત્યારે આમ ઘોડીયું પાંચ-પાંચ હજાર દાગીના પહેરાવેલી ઘોડીયું એને આપે. એકબીજા વેવાઈ ચડે. કન્યાના બાપા અને આ. ચડે ચડે એકબીજાને. ગયા હોયને ત્યાં. આ કહે કે આ ઘોડી આપું છું. બીજો કહે, ઘોડી નહિ હજાર દાગીનો આપી દઉં.

બીજો કહે...

મુમુક્ષુ :- ગામ આપી દઉં.

ઉત્તર :- ગામ તો ક્યાં હતું એની પાસે.

મુમુક્ષુ :- ગામ પણ આપે.

ઉત્તર :- ગામ પણ આપે, ઝાઝા ગામ હોય તો. આ તો ગામ તો મેં સાધારણ લીધું. એને વળી ગપ મારવા હોય કોણ જાણે. કહો, સમજાણું કાંઈ? ક્યાં આપવું છે અને લેવું છે એમ કહે. પણ આ તો સાંભળ્યું છે ભાઈ! હોં! આમ બેસે ડેલીએ અને લગ્નનો પ્રસંગ. અને જ્યારે વળાવાનું ટાણું હોય ત્યારે બેય ચડે ... એના બારોટને દેવા માટે. પાંચ હજારના શું ઘોડાનો કહેવાય? .. સોનાનો મહોર પાંચ હજારનો અને ઘોડી. ઓલા ચારણ પણ એ વખતે આમ એવું કરે કે એવી ખુશાલી બતાવે, એવી બતાવે, વાહ રે વાહ! વિક્રમ ભોજ રાજા. કહે છે કે એલા રાગના માર્યા એ વખતે પણ આ પ્રકારે એની પ્રશંસા કરે છે.

અહીં તો ત્રણ લોકના નાથને આમ નજરે ભાળતા સર્વજ્ઞ પરમાત્મા અરિહંત દેવ સમવસરણમાં જાણે બિરાજે છે. પ્રભુ! ઓહોહો..! આનંદમાં આવીને. શું કહ્યું છે? જુઓ! ‘આનંદમાં આવી જઈને ઈન્દ્રે એ મેરુ પર્વત ઉપર પોતાની ભુજાઓ ફેલાવીને ભગવાનની સામે નૃત્ય કર્યું હતું.’ કોણે? ઈન્દ્ર એકાવતારી ઘુઘરા બાંધીને નાચે. બાળક હશે? તો શું છે? બાળક જ છે. શરીરની ક્રિયા તો શરીરને કારણે થાય. ભક્તિનો ભાવ ઉછળ્યો છે. ભગવાનની પ્રતિમા પાસે... અરે..! અહીંયાં નંદીશ્વર દ્વીપ છે કે નહિ? આઠમો દ્વીપ છે નંદીશ્વર. જ્યાં શાશ્વત મણિરત્નની પ્રતિમાઓ ભગવાનની શાશ્વત છે. ત્યાં બાર મહિનામાં ત્રણ અષ્ટાનિકા આવે છે. કારતક સુદ આઠમથી-પૂનમ, ફાગણ સુદ આઠમથી પૂનમ, અષાઠ સુદ આઠમથી પૂનમ. આઠ આઠ દિ’ સુધી ઈન્દ્રો ત્યાં જાય છે અને બાળકની પેઠે ભગવાનની (સામે) આમ હાથમાં કરતાલ લઈ અને ભક્તિ કરે, ભક્તિ. કહો, સમજાણું કાંઈ? જેમ થનગનાટ છોકરો નથી કરતો બાપ પાસે? રાગમાં આવે ત્યારે બાપ પણ પછી ગલગલિયા જેવી ભાષા નથી કરતો? હે બાપા! હે બાપુ! હે ભાઈ! એમ નથી કરતાં? નરભેરામભાઈ!

એમ ભગવાન ત્રિલોકનાથ પરમાત્મા સર્વજ્ઞદેવ આનંદમૂર્તિ ઉપશમરસના ઢગલા, અકષાયરસને પામીને ઢગલા ગંજ પડ્યા દેહમાં, એ દેહના પરમાણુ અને નિમિત્ત-નૈમિત્તિક સંબંધ થોડો અઘાતિ કર્મ છે તો રહ્યો છે. એવા અરિહંતને લક્ષ્મીને કહે છે કે હે પ્રભુ! આપ તો સર્વજ્ઞ તો પછી થશો, પણ જ્યારે ત્યાં હતા અને આનંદ ઈન્દ્રોને આવ્યો (કે) નૃત્ય (કરતાં) આમ નાચે. પગ નાચે. કહો, સમજાણું કાંઈ? એ કાંઈ ભક્તિ ઝાલી રહેતી હશે?

ઓલામાં આવતું નથી? ‘ચંચળ નારી કા નેણ છૂપે નહિ, દાતા છૂપે નહિ ઘેર માગણ આયા. ભાગ્ય છૂપે નહિ ભભૂત લગાયા, ચંદ્ર છૂપે નહિ બાદલ છાયા.’ વાદળા આવી જાય તો ચંદ્રનો ખ્યાલ નથી આવતો? ચંદ્રનો ખ્યાલ આવે છે કે નહિ? કે ચંદ્ર છે. ભલે વાદળા

આવ્યા. એમ ભાગ્ય છૂપે નહિ ભભૂત લગાયા. સાધુ થઈ જાય અને ભભૂત લગાવે એથી આ પુણ્યવંત પ્રાણી છે એ કંઈ ઢાંક્યા રહે? એની પુણ્યવંતતા, એનો પ્રતાપ, એની શક્તિ પણ ઢાંકી રહે નહિ. ‘ચંચળ નારી કો નેણ છૂપે નહિ.’ ચપળ સ્ત્રી હોય એની આંખ ગતિ કર્યા કરે. અને ‘દાતા છૂપે નહિ ઘેર માગણ આયા.’ એ ઘેર માગવા આવ્યો અને દાતા કહે, તને શું આપું? ચાર આના આપું?

એક જણો કહેતો હતો, ભાઈ! આઠ દિ’ મહિનો સુધી એના પગ દાબ્યા વાણંદે. આ તો બધા ઘણા છે ને. પછી એના સાળા આને પૂછે છે કે તારા આ વાણંદને આપણે આઠ આના આપશું? આ તો ઘણા વર્ષની વાત છે, હોં! ૫૦-૬૦ વર્ષની વાત છે. સમજ્યાને? એ સાસરે ગયેલો, નવી પરણેલો. અને નવીને છોકરું કાંઈ નહિ, જૂનીને નહોતું. કાંઈ નહોતું. એના સાસરે ગયેલા અને ઓલા વાણંદ રોજ (પગ દબાવે). શેઠના જમાઈ છે એટલે (વાણંદ પગ દાબે). પછી કેટલાક વખત પછી કહે, આપણે આને આઠ આના અને શ્રીફળ આપશું? એનો સાળો સમજી ગયો, કહે, આટલું ઘણું છે, હોં! ઓલો વાણંદ કહે કે આ શું? મહિનો (થયો). તું શેઠિયો છો, દીકરો નથી. અમારી અહીં દિકરી છે. ત્યાં તારે ઘરે એને દીકરો નથી. અને મહિનો દિ’ સુધી તારા પગ દાબ્યા રાત્રે. વાણંદ દાબે ને ઓલા આવીને? ખુશી થઈ ગયો તો આઠ આના. પછી એના સાળાએ એમ પણ કીધું કે કાંઈ ન આપો તો કાંઈ જરૂર નથી. એ તો આપણો વાણંદ છે. સમજ્યા ને? સમજી ગયો કે આ મફતની આબરૂ ગુમાવે છે.

એમ ભગવાનની જ્યારે ભક્તિ ઉછળે એ કાંઈ ઢાંક્યા રહેતા હશે? .. હે ભગવાન! આમ કરજો. પ્રભુ! આ .. આમ થાય ને આમ થાય. ઢીંકણું થાય. અરે..! ભગવાનની પૂજા, ભક્તિમાં એવો આનંદ અને ઉત્સાહની ભક્તિ આવ્યા વિના રહે નહિ. છતાં ધર્મી જાણે છે કે એ શુભભાવ છે. શુભભાવ પુણ્યભાવ પાપથી બચવા માટે આવે છે. ધર્મ નથી, મોક્ષ નથી, મોક્ષનું કારણ નથી. આરોપથી કહે છે કે ભગવાન! આપની ભક્તિ અમને મોક્ષનું કારણ થાય છે. કહો, સમજાય છે કાંઈ?

‘નૃત્ય કર્યું હતું. અને તે વખતે તેની ફેલાયેલી ભુજાઓ વડે વાદળાઓ ભગ્ન થઈ ગયા હતા એ અત્યારે પણ વાદળાઓમાં ક્ષણભંગુરતા છે.’ એ કારણે, હોં! એની ક્ષણભંગુરતાનું કારણ બીજું કોઈ નથી. એમ પરમાત્માની ભક્તિ (કરે છે). જેવા પરમાત્મા દ્રવ્યે શક્તિવાન, શક્તિ અને પયયિ છે, એની જેને અંતરમાં મહિમા સ્વદ્રવ્ય સન્મુખ થઈને થઈ, એની કર્મની અવસ્થા, ક્ષણભંગુરતા અત્યારે પણ દેખાય છે. તે કાળે થઈ તે અત્યારે કહે છે અમારે સાધક જીવને કર્મ ચાલ્યા જાય છે. ધ્રુવતાના આશ્રયે સ્થિરતા પ્રગટ થતી જાય છે. આ એને નિશ્ચય અને ભગવાન પ્રત્યેનો વિકલ્પ તેને વ્યવહારભક્તિ કહે છે.

તેરમી.

जाण बहुएहिं वित्ती जाया कप्पद्दुमेहिं तेहिं विणा।

एक्केण वि ताण तए पयाण परिकप्पिया णाहा।।१३।।

‘હે નાથ!’ હે પ્રભુ! જુઓ, કહે છે, ‘જે પ્રજાઓની આજીવિકા અનેક પ્રકારના કલ્પવૃક્ષોથી થતી હતી...’ હવે લાવ્યા અહીં. જન્માભિષેક કર્યા પછી રાજા થયા ને? ત્યારે એ વખતે ઋષભદેવ ભગવાનના વખતમાં પહેલાં કલ્પવૃક્ષોથી જીવન હતું. કોઈ રાંધે કે રોટલા કરે ચુલા ને એવું કાંઈ હતું નહિ. કલ્પવૃક્ષો હતા દસ પ્રકારના. એવો જ એનો પૃથ્વીનો અને તે યુગનો એવો સ્વભાવ કે મનુષ્યો હોય એ બહેન ને ભાઈ જ હોય. એ જ પતિ-પત્ની થાય. બે જ હોય અને બે થાય પાછા. અને એ કલ્પવૃક્ષથી જ એના જીવન હતા.

કહે છે, પ્રભુ! આપ જ્યારે પૃથ્વી ઉપર આવ્યા ત્યારે તે કાળે કલ્પવૃક્ષોની જે બીજા જીવોને આજીવિકા થતી હતી તે કલ્પવૃક્ષના અભાવમાં એકલા આપે જ તે પ્રજાઓની આજીવિકા કરી છે. ભગવાનને વિકલ્પ એવો આવ્યો હતો, નીતિથી બતાવ્યો હતો. સમજાય છે? કે જો ભાઈ! જગતના નિયમમાં જ્યાં પ્રજાનો એવો પ્રસંગ આવે એટલે કુળકર કે તીર્થકરનો જીવ એવી રીતે જન્મે અને એને ભાવ એવો આવે કે આ પ્રજાને આજીવિકા કેમ કરવી એની ખબર નથી. કલ્પવૃક્ષો ખલાસ થઈ ગયા. ભાઈ! તમે આમ કરો, આનું આમ કરો, તાવડી આમ કરો, અનાજ આમ પકવો, આ શેરડી લાંબી લાંબી છે એને આમ કરો, એના કટકા કરો, એમાંથી રસ નીકળશે. એમાંથી આમ કરો તો એમાંથી ગોળ થાશે, સાકર થાશે. એવું બધું (શીખવ્યું). ભગવાનજીભાઈ!

ત્યારે ઓલા શું કહે છે? જુઓ! ભગવાને પણ આમ જગતના ઉદ્ધાર માટે કર્યું. સાંભળને! એ વખતે એવી સ્થિતિ હોય એટલે. સમ્યદ્દષ્ટિ તીર્થકર છે, ત્રણ જ્ઞાનના ઘણી છે. અને એની પદવી પ્રમાણમાં એને એવો રાગ આવ્યા વિના રહે નહિ. પ્રભુ! કલ્પવૃક્ષના અભાવે, કલ્પવૃક્ષ નહોતા ત્યારે આપે એકલાએ દસ કલ્પવૃક્ષનું પૂરું પાડ્યું. જે કલ્પવૃક્ષથી આજીવિકા થાતી (તે) આનાથી થઈ. સમજાય છે કાંઈ? એમ અનાદિ કાળનો આત્મા પુણ્ય અને પાપના ફળથી જે નભી રહ્યો હતો અને જ્યાં દષ્ટિ આત્માની કલ્પવૃક્ષમાં-ચૈતન્યમૂર્તિ(માં પડી તો) આ એકે પૂરું પડ્યું જીવનનું. ભગવાન આત્મા જ્ઞાતા-દષ્ટાના કંદ સ્વરૂપ છે, એ જ મારી ચીજ (છે). એને કારણે સુખ, શાંતિ, વીર્ય જે ગણીએ તે એ આત્મામાંથી પ્રાપ્ત થાય છે. અને કલ્પવૃક્ષના અભાવમાં આપે પૂરું કર્યું. કહો, સમજાણું કાંઈ? કરી શક્યા હશે? વ્યવહારના કથનો એવા આવે. સમજાય છે? એ આવ્યું છે ને, જુઓને!

‘જ્યાં સુધી ઋષભદેવ ભગવાનની ઉત્પત્તિ આ પૃથ્વી તળ ઉપર નહોતી થઈ ત્યાં સુધી આ જંબુદ્વીપમાં ભોગભૂમિની રચના હતી અને તે ભોગભૂમિની સ્થિતિમાં બધા જીવો ભોગવિલાસી હતા.’ ભોગ એટલે કંઈ કરવું ને રાંધવું નહિ. એ જાતની ખાવા-પીવાની ક્રિયા થાતી. કેમ કે તે જુગલિયા ઉત્પન્ન થતા હતા. જુગલ એટલે બે. અને તેમને

બધાને 'જ્યારે જે વાતની જરૂર પડતી...' જે વાતની જરૂર એ તો વાત કરી છે, પણ એ તો જરૂર પડતી હોય એટલા પ્રકારના કલ્પવૃક્ષ હતા. એણે ક્યાં ત્યાં ભાળ્યા છે બીજા ભજ્યા ને ફલાણું ને ઢીંકણું. ખાવાને જોઈએ તો અન્ન મળે, પીવાને જોઈએ તો રસ મળે, દીવા મળે, મકાન જ એવા ઉચ્ચા કે મહેલાત જેવા મકાન હોય. સૂવા-બેસવાને એ મળે. એમ દસ પ્રકારની ચીજો ત્યાં હતી.

'ત્યાં આગળ .. જરૂર પડતી ત્યારે તે વસ્તુની પ્રાપ્તિ માટે તેઓને પ્રયત્ન કરવો પડતો ન હતો. પરંતુ તેઓ સીધા કલ્પવૃક્ષ પાસે પહોંચી જતાં. અને જે વાતની તેમને અભિલાષા હોય તે અભિલાષાની પૂર્તિ તે કલ્પવૃક્ષની સામે કહેવામાત્રથી થઈ.' કહેવામાત્રથી થઈ. એ તો કહેવામાત્રનો અર્થ કે એ ત્યાં હતી. હોય જ તૈયાર. ખાવાની-પીવાની ચીજો આદિ લૂગડા આદિ. જેમ આ કેળ થાય છે ને? કેળું. એના પાંદડા કેટલા પહોળા છે! તો એક ઝાડ એવું જ હોય સુંવાળા, પાતળા રેશમ જેવા એના પાંદડા નીકળે એટલે એ કપડામાં કામ આવે. એવી ચીજો (પ્રાપ્ત થાય એવા) દસ પ્રકારના કલ્પવૃક્ષ હતા. ભગવાન! જ્યારે એનો અભાવ થયો ત્યારે આપે એકલાએ બધાનું પૂરું કર્યું. કહો, સમજાણું?

'કલ્પવૃક્ષ મોજૂદ હતા અને તેઓ જુદી જુદી સામગ્રી દઈને જીવોને આનંદ દેતા હતા.' દેતા એટલે એ તો હતી ત્યાં. અને એને જે કલ્પના હતી કે મને ભૂખ લાગી છે, તૃષ્ણા લાગી છે, (તે મળવાથી) સંતોષ થઈ જાય. એ તો ખાતા આટલું. ત્રણ ગાવના લાંબા, ખાય બોરની જેટલા ઠળિયાનો ખોરાક. ત્રણ દિવસ પછી તે પાછા (ખાય). એ કાંઈ ખોરાક ઝાઝો હોય તો શરીર સારું રહે અને થોડો હોય તો મોળું પડે એવું છે નહિ. છે ને અત્યારે ઘણાને એ જાતની (માન્યતા કે) ખૂબ ખાવ. પેટ ભરો. તો શરીર સારું રહે. એમ નથી. શરીરમાં તે પરમાણુઓ ખોરાક કેમ પરિણમે છે એ ઉપર ત્યાં શક્તિનો, શરીરની શક્તિનો હોં! આત્માની શક્તિ તો ક્યાં ત્યાં એને એમાં હતી. અહીં તો પછી વધારે ખોસો. લાડવા ખાવ, ઘી ખાવ, સાલમપાક ઉડાવો, લસણિયા ઉડાવો. જાણે શું કહેવાય ઓલા લાડવા કહે છે જામનગરના અડદિયા. લ્યો, એ વળી ... શરીર થાય પુષ્ટ. સાલમપાક ખાય ને સાલમપાક. મૂસળીપાક. હોય છે કે નહિ ઠંડીના દિવસોમાં. (ખાઈએ તો) શરીર પુષ્ટ રહે. ધૂળમાંય નથી રહેતું. એ તો શાતાનો ઉદય હોય તો જેમ એ પુદ્ગલ પરિણમે એવી શક્તિ દેખાય છે.

અહીં તો ત્રણ ગાઉના જુગલિયા એક બોર જેટલો આહાર લે. પ્રભુ! પણ એ પણ ઘટી ગયું. આહારના કારણો એ પણ ઘટી ગયા. ત્યારે આપે બધાનું પૂરું પાડ્યું. એ વાત કરે છે. અન્ન દેતા હતા. 'પણ જ્યારે ભગવાન આદિનાથનો જન્મ થયો ત્યારે જંબુદ્રીપમાં ભરતક્ષેત્રમાં કર્મભૂમિની રચના થઈ હતી. ભોગભૂમિની રચના ન હતી. એટલે કલ્પવૃક્ષો પણ નષ્ટ થઈ ગયા અને ત્યારે જીવો ભૂખે મરવા લાગ્યા અને તેમને પોતાની

આજીવિકાની ફિક્કર થઈ.' આવ્યા ભગવાન (પાસે). પ્રભુ! અમને ભૂખ લાગી છે, હોં! આ કેમ કરવું અમને ખબર પડતી નથી. શું છે આ? અરે..! ભાઈઓ એ અનાજ લાંબા લાંબા ઊંચા છે ને એ દાણા છે. એ દાણા છે. ત્યારે શું કરવું? એ દાણાને લાવો. એક પત્થર લાવે. એ બોંતેર કળાના જાણ હતા. પત્થરની બનાવે ઘંટી. એને બતાવે કે જુઓ! આની હેઠે દળવા. એમાંથી લોટ કાઢવો. ત્યારે રાંધવું શી રીતે? લ્યો, આ માટી. એમાં પાણી નાખીને બનાવે પીંડો. હાથી હોય ને હાથી? એના કુંભસ્થળ ઉપર એમ કરે, સૂકવે .. નાખવા. જુઓ! આમાં રોટલી (પકાવે). રોટી સમજે રોટી? રોટી એમાં પકાવે. એવું બતાવવાનો રાગ એ પ્રસંગે ભગવાનના જન્મ કાળે આવી સ્થિતિ હોય એટલે એવું ત્યાં બન્યા વિના રહે નહિ. વાણી વાણીની ક્રિયા કરે છે, હોં! જડ જડની ક્રિયા કરે. એમાં આત્માને કાંઈ છે નહિ.

‘ભગવાન આદિશ્વરે તેમને અસિ-મસિ અને વાણી...’ અસિ એટલે તલવાર, મસિ એટલે લખવું, વાણીજ્ય-વેપાર. ‘વગેરેનો ઉપદેશ દ્યો.’ એ જાતનો ઉપદેશ વાણીનો યોગ હતો. વાંધા એથી કરે માણસ. ભગવાને ઉપદેશ આપ્યો કે નહિ એ વખતે? અરે..! ભગવાન! તને ક્રમની ખબર નથી. ભગવાન! એ વાણીનો ક્રમ જ્યારે હોય છે ને ત્યારે એવી જ વાણી નીકળે. એને એવો વિકલ્પ હોય છે ત્યારે વિકલ્પને કારણે નહિ. અને વિકલ્પનો પણ એનો ક્રમ છે. એવા કાળમાં ભગવાન જન્મ્યા એટલે એવો જ એને વિકલ્પ આવવાનો યોગ જ હોય. ત્યારે ઉપદેશ આપ્યો ને? આ લખાણ તો આવ્યા કે ઉપદેશ આપ્યો. ઘનાલાલજી! પંડિતજી તકરાર કરે છે. ભગવાને ઉપદેશ આપ્યો આજીવિકાનો. માટે તમારે પણ દેવો (જોઈએ). કોણ ઉપદેશ આપે? પ્રભુ! કાલે નહોતું કહ્યું? એમાં ‘અમૃતચંદ્રાચાર્ય’. કોણ બોલે છે? પ્રભુ! આ વાણી કોણ બોલે છે? શબ્દોની શક્તિથી આ ટીકા થઈ ગઈ છે. અમે એના કરનારા નથી. નરભેરામભાઈ! ઓહોહો..!

મુમુક્ષુ :- બધું એને કારણે થયું.

ઉત્તર :- ભાષાને કારણે એ શબ્દ પરિણમી ગયા. અમને વ્યાખ્યાતા બનાવીને તમે મોહમાં ન નાચશો. અમે એ વાણીના કર્તા નથી. ત્યારે આ ઉપદેશ આપ્યો તો વાણીના કર્તા હશે? કે આમ હું આપું એમ હશે? એ કાળે વાણીનો યોગ જ ભાષાના ક્રમમાં આવવાનો હોય તેવી વાણી આવે. અને આ જુગલિયા દુઃખી છે માટે લાવ હું એને (ઉપદેશ) દઉં, એ વિકલ્પ આવે એ એને કારણે પણ આવતો નથી. તો તો એ જુગલીયા કર્તા થયા અને એનો વિકલ્પ તેનું કાર્ય થયું. અને વિકલ્પ કર્તા અને ભાષા કાર્ય એમ પણ હોઈ શકતું નથી. ભારે ઝીણી વાત, ભાઈ! રાગ આવ્યો માટે આ ઉપદેશ નીકળ્યો એમ નથી. ઉપદેશને કાળે વાણીનો યોગ હોય ત્યારે નીકળે. વાણીનો યોગ ન હોય તો ન નીકળે.

ભગવાનને ૬૬ દિવસ સુધી વાણી બંધ રહી. સાંભળ્યું છે કે નહિ? મહાવીર ભગવાન.

કેવળજ્ઞાન થયું વૈશાખ સુદ ૧૦ અને વાણી છૂટી શ્રાવણ વદ એકમે. આપણે અષાઢ વદ એકમ, શ્રાવણ વદ એકમ. બે મહિના છ દિવસ સુધી વાણીનો યોગ જ નહોતો. વાણી ક્યાંથી નીકળે? ગણધર ન આવ્યા માટે ન નીકળી એમ લોકો ભ્રમ કરે છે. એમ નથી. આહાહા..! ભારે જગતની દૃષ્ટિ. એ તો ગણધરના પુત્ર, એને સાંભળવાનો વિકલ્પ, એને એ જાતના જાણવાનો ઉઘાડ અને અહીં વાણીનું નીકળવું. અહીં શું છે? સાંભળનારને શુભરાગનો વિકલ્પ છે, એ જાતનો ક્ષયોપશમ આ સાંભળવાની યોગ્યતાવાળો છે, વાણી વાણીને કાળે નીકળે, વિકલ્પને કાળે વિકલ્પ હોય. એનો કર્તા-હર્તા આત્મા છે નહિ. ભારે વાત, ભાઈ! ટીકા કરી તો કહે અમે નહિ. એ તો મોટા પુરુષ તો એમ જ કહે ને. વળી એમ કોઈ કહે. ભાઈ મોટા પુરુષો કરે ખરા અને ના પાડે.

મુમુક્ષુ :- લઘુતા બતાવે.

ઉત્તર :- ના. ના. ના. એમ છે જ નહિ. લઘુતા એટલી કે એનો કર્તા જ આત્મા નથી. પણ ઉપદેશમાં એવા વાક્યો આવે એને વ્યવહારનયથી એમ કહેવાય કે એમણે ઉપદેશ આપ્યો. આપે કોણ? દે કોણ? લે કોણ?

અહીં તો કહે છે કે એવો ઉપદેશ દીધો ‘અને બીજા પણ અનેક પ્રકારના લૌકિક ઉપદેશ દીધાં.’ એને કેમ બોલવું? કેમ શીખવું? સમજ્યાને? બધું શીખવ્યું. બે દીકરી હતી એને લીપી અને અંક લીપી આદિ શીખવી. ‘પહેલાના જેવું જ સુખ થયું.’ એટલે પહેલાં કલ્પવૃક્ષ વખતે જે સાધન હતા એવું જ એને સુખ (થયું). -સુખ એની કલ્પનાનું. ‘આ રીતે કર્મભૂમિ આદિમાં ભગવાન આદિનાથે કલ્પવૃક્ષનું કામ કર્યું. એથી ગ્રંથકાર એ વાતને ધ્યાનમાં લઈને ભગવાનની સ્તુતિ કરે છે કે હે પ્રભુ! જે પ્રજાઓની આજીવિકા ભોગભૂમિથી..’ રચના વખતે ભોગભૂમિની જમીનની રચનાથી સ્થાપી ‘અનેક કલ્પવૃક્ષો દ્વારા થઈ એ આજીવિકા કર્મભૂમિ વખતે કલ્પવૃક્ષો વગર પણ આપે એકલાએ જ કરી દીધી. તેથી હે ભગવાન! આ કલ્પવૃક્ષથી પણ ઉત્તમ કલ્પવૃક્ષ છો.’ કલ્પવૃક્ષથી પણ ઉત્તમ કલ્પવૃક્ષ. ... હોય એ ફળ મળે છે.

હે ભગવાન! આપે આવા દાન જગતને કર્યા. એ જાતનો શુભરાગ આવે અને એ જાતનું થવાનું હોય તો થાય. અહીં પણ આત્મા કલ્પવૃક્ષ સમાન છે. ભગવાનના સાક્ષાત્ વિરહ હોય, કેવળીની વાણીના વિરહ હોય તોપણ ભગવાન એકલો આત્મા જ કલ્પવૃક્ષ સમાન છે. પોતાના સ્વભાવની સંભાળ કરતા કેવળજ્ઞાનના કાળે જે જીવો સમ્યક્દર્શન-જ્ઞાન પામતા એવું પણ ભગવાન! આ તારા અમને અત્યારે ભરતમાં વિરહ પડ્યા. સમજાય છે કાંઈ? એ જુગલિયાને કલ્પવૃક્ષના વિરહ હતા. અમને કલ્પવૃક્ષ સમાન પૂર્ણ કેવળજ્ઞાની પરમાત્મા તારા અમને ભરતક્ષેત્રમાં વિરહ પડ્યા. પણ પ્રભુ તારા વિરહમાં પણ આવો નિશ્ચય કલ્પવૃક્ષ અમારો આત્મા છે. એનાથી અમે કામ લઈએ છીએ. કહો, સમજાણું કાંઈ?

બાપ મરી જાય તો કહે ને કે બાપાનું કામ આ કરે. અને બાપો બેઠો હોય તોય છોકરાને કહે. જા જા તું જા ને. હું તે તું છો ને. એમ કહે. હું તે તું જ છો ને. તું અને હુંમાં ફેર જુદા ક્યાં છે? કુંવરજીભાઈ! એમ કહે કોઈ વખતે. આમ તો પોતે જાતે જાય તો સંતોષ થાય. નરભેરામભાઈ!

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- ધૂળમાંય હવે કામ (ન આવે). એ બધા છોકરા અને નથી થયા? એ બધા એના કરતા ડાહ્યા અને હોંશિયાર હોય. પણ આ જ્યાં હું... હું... હું... હોય ને. જ્યાં-ત્યાં મેં કર્યા, 'હું કરું હું કરું એ જ અજ્ઞાન છે, શકટનો ભાર જેમ શ્વાન તાણે.' કૂતરો તાણે. મગનભાઈ! શું હશે? કૂતરા જેવા જ છે ને શું છે બીજું ત્યાં? ભારે વાત, ભાઈ! નેમિદાસભાઈ!

અહીં કહે છે કે પોતે કોઈના કામ કરી શકે અને પોતે જાય તો ઓલાને ઠીક પડે અને છોકરો જાય તો ઠીક ન પડે એ વસ્તુની સ્થિતિમાં નથી. ભ્રમણાએ ઘર ઘાલ્યા. હું જાઉં તો તે મંડપની શોભા વધે. વલુરુને એકલા મોકલીએ એ કરતાં આપણે સાથે જઈએ તો વધારે થાય. હવે મક્કતનો પડે ને એમાં જો ત્યાં સર્પ-બર્ષ કરડ્યો અને મરે ત્યાં... અરે..! હવે આ કરતા તો ન આવ્યા હોત ને. મરી પણ જાય છે કે નહિ? ઘણીવાર ત્યાં જાય ત્યાં ખલાસ થઈ જાય. અરે..! પણ તારો આત્મા કલ્પવૃક્ષ સમાન અહીં છે. એની શ્રદ્ધા-જ્ઞાનનો પ્રયત્ન કર. શું કરવું? કેટલાક વળી એમ કહે છે, લ્યો. મહારાજ! તમે કહો છો પણ અમારે કરવું શું? પણ આ શેની માંડી છે આ?

આ કહેવાય છે તેને (ઓળખે). પૃથક્ પૃથક્ તત્ત્વો, રાગ, અજીવ, આત્મા, ગુણ, પર્યાય, દ્રવ્ય જેમ જેમ છે તેને પહેલો પીછાણ, ઓળખાણ કર અને એ ઓળખાણ દ્વારા અંતર તરફમાં પ્રયત્નનો પ્રયાસ કર. એ માટે તો આ કહેવાય છે. શ્રદ્ધા તો કર પહેલી. પહેલામાં પહેલી શ્રદ્ધા કે વસ્તુ આ સ્થિતિએ પમાય એમ છે. રાગથી નહિ, નિમિત્તથી નહિ, પર્યાયના આશ્રયે નહિ. વસ્તુના આશ્રયે પમાય એવો એ આત્મા નથી. આવી જાતની રુચિ કરે તો સ્વભાવ તરફ પ્રયોગ કરી શકે. એવી પ્રથમ શ્રદ્ધા, જ્ઞાન, એનું વીર્ય એ પાકું એણે નક્કી કરવું જોઈએ. એકલો આત્મા પૂરું પાડી શકે એવો છે. કહો, સમજાણું કાંઈ? ૧૩ થઈ. કલ્પવૃક્ષ લખ્યા છે આમાં પણ હરિભાઈએ. દસ લખ્યા છે ને? દસ કલ્પવૃક્ષ લખ્યા છે. ચિતર્યા છે. એ એનાથી ચિતરને ને. બોલો.

'હે ભગવન્! પૃથ્વીને સનાથ કરીને પૃથ્વીનો ઉદ્ધાસ...' લ્યો! શું કહે છે? ભગવાન અહીં આવ્યાને નીચે. ત્યારે કહે છે, આ વરસાદ વરસેને વરસાદ? ત્યારે અંકુરા થાય ને અંકુરા? પૃથ્વી ખુશી થઈ ગઈ. કહે છે કે એમ દેખતા પ્રભુ! આપ નીચે ઉતર્યાને અને અહીં આવ્યા કે આ જુઓને! આ પૃથ્વી પણ જાણે અંકુરા ફૂટ્યા હોય. નવી પરણિત સ્ત્રી હોય,

નવી પરણિત સ્ત્રી હોય અને એના રોમ રોમ જેમ ખુશ થઈ જાય છે, એમ આ પૃથ્વી પણ પ્રભુ આપના હેઠે ઉતરવાથી પૃથ્વી ખુશી થઈ ગઈ. એની અંદર આમાં અંકુરા જામ્યા ચારે કોર. એ વાત કરે છે. બોલો.

પહુણા તए सणाहा धरासि तीए कहण्णहा वूढो।

णवधणसमयसमुल्लसियसासछम्मेण रोमंचो॥१४॥

‘હે જિનેન્દ્ર! હે પ્રભુ! આપે જ આ પૃથ્વીને સનાથ કરી છે.’ ઓહો..! નહિતર નિર્ઘણી હતી આ પૃથ્વી. પણ આપ ઉપરથી આવ્યા (એટલે) આ પૃથ્વી સનાથ થઈ, સનાથ થઈ. આહાહા..! સમજાણું? ‘કેમ કે જો એમ ન હોત તો નવીન મેઘ વખતે શ્વાસોશ્વાસના બહાને તેનામાં રોમાંચ કેમ થાત?’ શું કહે છે? ‘જે સ્ત્રી વિવાહની અત્યંત અભિલાષીણી હોય તેના જો વિવાહ થઈ જાય...’ એટલે કે તે સનાથ બને ‘તો તેના શરીરમાં જેમ રોમાંચ ઉદ્ભવે જાય છે અને તે રોમાંચના ઉદ્ભાસથી તેની સનાથતાનું અનુમાન થઈ જાય છે.’ કે આ સ્ત્રી પરણી લાગે છે, કુંવારી નથી. એના શરીરમાં પણ એ જાતની પુષ્ટિ આદિ દેખાય છે.

તેમ હે પ્રભુ! આપ જ્યારે આ પૃથ્વી અવતર્યા ત્યારે પૃથ્વીમાં રોમાંચ થયો. એ રોમાંચ દ્વારા અમે એ વાત જાણી લીધી કે આપે આ પૃથ્વીને સનાથ કરી છે. આમ બધું થઈ ગયું ને. આખી વનસ્પતિ પાકી ને એટલે એ દ્વારા જાણે આ તો સનાથ થઈ ગઈ. એની શરીર પુષ્ટિ થઈ ગઈ, કહે છે. તારે લઈને આ બધી પૃથ્વીની શોભા છે. કહો, સમજાણું કાંઈ? એ ભગવાન પરમાત્મા સર્વજ્ઞ ત્રિલોકનાથ ચૈતન્ય ચમત્કાર કલ્પવૃક્ષ. એની જેને અંતર સન્મુખ થઈને દષ્ટિ-જ્ઞાન થયા એને જે ભગવાનની શ્રદ્ધાનો રાગ આવ્યો એમાં આટલો ઉદ્ભાસ એને આવી જાય છે. કહો, સમજાણું કાંઈ?

ભગવાનની ભક્તિમાં મુનિઓ આમ ઉદ્ભાસમાં આવી ગયા છે. હે પ્રભુ! ઓહો..! આવી ચીજ અમે જાણી નહોતી, આવી વાણી અમે સાંભળી નહોતી, આવું જ્ઞાન અમે જોયું નહોતું. આવા શ્રદ્ધાના બીજડાં ક્યાંથી ઊગે એ અમને ખબર નહોતી. પ્રભુ! આપે અવતરીને જ આ બધું કર્યું. નેમિદાસભાઈ! ભારે કરી વાત. આ પૃથ્વી ઉપર અવતર્યા ત્યારે પૃથ્વીમાં રોમાંચ ખડા થઈ ગયા. શરીરમાં રોમાંચ ખડા થઈ ગયા. એમ પ્રભુ આપની ભક્તિમાં, આત્માની ભક્તિમાં અસંખ્ય પ્રદેશે આનંદનો પ્રલવાદ રૂપી રોમાંચ ખડા થઈ ગયા. સમજાણું કાંઈ? પ્રદેશો પુષ્ટિ થઈ ગઈ. ફૂલ્યા. અસંખ્ય પ્રદેશરૂપી અમારી પૃથ્વી. પૃથ્વી છે ને સ્વક્ષેત્ર એ. ભાઈ! ક્ષેત્ર કહો, પૃથ્વી કહો. આવે છે કે નહિ? ‘પંચાધ્યાયી’માં આવે છે.

અસંખ્ય પ્રદેશરૂપી અમારી પૃથ્વી. પ્રભુ! આપ જ્યારે અવતર્યા, એટલે કે આપનું ભાન અમને થયું અને અમારો આત્મા શુદ્ધ ચિદાનંદ છે એમ ભાન થયું (તો) સનાથ થઈ ગયો હવે. સનાથ થયો આત્મા. સનાથ રક્ષણ કરવા તૈયાર. રાગ ને પુણ્ય ને નિમિત્તની રુચિ છૂટી

आत्माना असंખ्य प्रदेशे श्रद्धानुं ભાન થયું. રોમાંચ અસંખ્ય પ્રદેશે (થઈ ગયો). પ્રલલાદ-પ્રલલાદ આનંદ થયો. માટે તમે અવતર્યા ત્યારે આમ થયું એ અમારા શુભભાવની ભક્તિ. આ અમે જન્મ્યા ત્યારે અમને આમ જન્મ્યા એ ધર્મ થાય ત્યારે નવો અવતાર ગણાય છે. સાચું હશે આ? શું કીધું?

સમ્યગ્દષ્ટિનું જીવન અંતરમાં અનાદિ કાળથી નહોતું થયું તે નવું થયું. અને અમથું મુનિ આવે ત્યારે નથી કહેતા? અણગારે જાયા. અણગાર જ્યારે મુનિ ભાવલિંગી સંત થાય અણગારે જાયા. નવી દશા ચારિત્ર ઉદય થયો. ચારિત્રનો ઉદય થયો. અવતર્યો ચારિત્રમાં જ્યાં જન્મ થયો ચારિત્રનો. આહાહા..! ધન્ય... ધન્ય... ધન્ય... એ આનંદના કુંજમાં, એ આનંદની કુંજમાં જેમ આ લોકો બાગમાં ફરવા નથી જાતા? બરાબર સરખું ફરીને આમ ને તેમ ને. ફલાણો. મુંબઈમાં છે ને ઓલો મોટો બાગ ક્યો માથે? શું છે? હેંગીંગ ગાર્ડન. અંગ્રેજી શબ્દો બધા. છે ને ઓલા મલબારી ટેકરી ઉપર. હજારો માણસો. હજારો માણસો વહેલા ઉઠે. કલાક કલાક દોઢ કલાક માથે આમ ઢગલાબંધ ફરતા હોય. અને હેઠે મુંબઈ જોવે. ઓહો..! ચારે બાજુ બહુ છે ઝાડ. એક ફેરી ગયા હતા અમે ત્યાં, વહેલા ઉઠીને. શરદી થઈ ગઈ ત્યાં. ન્યાં કાંઈ ફરવાનું હતું નહિ. મલબારી ટેકરીમાં ઉતર્યા. ફરવાનું કાંઈ ન મળે. રામજીભાઈ કહે, અહીંયા છે. ત્યાં તો શરદી ઘણી હતી. એમાં લોકો ખુશી ખુશી (થઈ જાય). પણ એ તો ઢગલાબંધ આવતા બાયુ ને આદમી. આહા..! આ બધા ફૂલઝાડ.

અરે..! પ્રભુ! તારો આત્મબાગ તો અહીં છે. સમજાય છે કાંઈ? આત્મારામ, આત્માનું આરામ એ અખંડાનંદ પ્રભુ. એનો આરામનો બાગ તો તારું સ્વરૂપ છે. એની શ્રદ્ધા-જ્ઞાન થતાં અસંખ્ય પ્રદેશ ફાલી નીકળે છે. પ્રભુ અમે અવતર્યા અને તમે અવતર્યા ત્યારે અમને આ પૃથ્વીનું સનાથપણું ભાળ્યું. અમે અવતર્યા ત્યારે અમારું સનાથપણું અમને (થયું). કેટલામી થઈ? પંદરમી.

વિજ્ઞુ વ્વ ઘણે રંગે દિઢ્વપણઢ્વા પળચ્ચિરી અમરી।

જઙ્યા તઙ્યા વિ તણ રાયસિરી તારિસી દિઢ્વા।।૧૫।।

હવે દીક્ષાને લાવ્યા. ત્યાંથી લાવ્યાને? સર્વાર્થસિદ્ધિથી (વાર્ણન) કરતા કરતા કરતા. હવે ભગવાન એકવાર બેઠા હતા આમ સિહાંસન ઉપર. અને એમને દીક્ષાનો કાળ-પ્રસંગ આવ્યો. ઈન્દ્રોએ આવીને દેવીઓનો નાચ ઉતાર્યો એમાં. ઈન્દ્રોએ દેવીઓનો નાચ (ઉતાર્યો). એમાં એક દેવીની એવી સ્થિતિ હતી કે તે કાળે સ્થિતિ પૂરી થવાની.

‘હે વીતરાગ! જેવી રીતે વાદળમાં વીજળી દેખાયને નષ્ટ થઈ જાય છે તેવી રીતે નૃત્ય કરતી નિલાંજના નામની દેવીને પહેલાં દેખીને પછી તેને નષ્ટ થઈ જ્યારે આપે દેખી ત્યારે રાજલક્ષ્મીને પણ આપે તેવી જ દેખી.’ અર્થાત્ તેને પણ આપે તેવી જ ચંચળ, ક્ષણભંગુર જાણી લીધી. આ એક બીજો પ્રસંગ કહે છે. મૂળ તો ભગવાન

દષ્ટિ ને ત્રણ જ્ઞાન તો લઈને આવ્યા છે. પણ અત્યારે હવે એને જાતિસ્મરણ મતિનો એક ભેદ નિર્મળ થવાનો પ્રસંગ છે. એમાં ભગવાન સિંહાસન પર બેઠા હતા. એમાં ઈન્દ્રે આવીને દેવીઓનો નાચ (ઉતાર્યો). એમાં નિલાંજના દેવીની આયુષ્યની સ્થિતિ એટલી હતી. એ નાચતી નાચતી નાશ થઈ ગઈ. વાદળામાં જેમ વીજળીનો ચમત્કાર આવીને ખલાસ થઈ જાય, એમ ઓલી નાચતી નષ્ટ થઈ ગઈ. ઈન્દ્રે એના સ્થાનમાં બીજી દેવીને મૂકી. ભગવાનના ખ્યાલમાં આવ્યું કે નહિ, આ દેવી જે નાચતી હતી તે ખલાસ થઈ ગઈ. ઓહો..! આ તો એક વિશેષ વૈરાગ્યનું નિમિત્ત છે. એ નિલાંજનાને કારણે વૈરાગ્ય થયો હોય તો એને દેખનારા તો ઘણા હતા. લોકો આ નિમિત્તની તકરાર કરે છે ને. ધત્રાલાલજી! તકરાર કરે છે. દેખો! ભગવાનને નિલાંજનાને દેખીને (વૈરાગ્ય આવ્યો). નિલાંજનાને દેખવા તો લાખો હજારો માણસ બેઠા હતા. પણ ભગવાનનો ઉપાદાનનો કાળ એવો હતો.. આહા..! ક્ષણભંગુર! આમ દેવીનું નાચ, એના અંગોપાંગ, એના લૂગડાં, દાગીના આમ નાચતી હતી. સ્થિતિ પૂરી થઈ તો દેહ છૂટી ગયો. એને તો કપૂરની ગોટી. કપૂરની ગોટી જેમ વીખાઈ જાય એમ દેહ વીખાઈ ગયો અને આત્મા પરલોકમાં ચાલ્યો ગયો. એને ઠેકાણે નાચમાં ભંગ ન પડે એથી દેવે બીજી દેવાંગનાને ત્યાં ગોઠવી. પણ ભગવાનના ખ્યાલમાં આવી ગયું. ત્રણ જ્ઞાનના ઘણી છે, વિચિક્ષણ છે. ઓહો..! આ! આ રાજ ને લક્ષ્મી આવી! હવે નહિ. હવે .. એ વખતે એમને જાતિસ્મરણ થાય છે. એટલે ભવની ભાનની વિશેષ શુદ્ધિ દશા થાય છે અને વૈરાગ્ય (આવે છે). લોકાંતિક દેવો આવે છે. કહે છે, પ્રભુ! આપને ચારિત્રનો કાળ છે. દીક્ષાનો કાળ છે. એ બહાના લઈને (અહીંયાં) ભગવાનની ભક્તિ કરી છે. કહો, સમજાણું?

‘એ વખતે ભગવાન આદિનાથ આનંદથી સિંહાસન ઉપર બિરાજમાન હતા.’ એટલે આમ .. ‘નિલાંજના નામની અપ્સરાનું નૃત્ય દેખી રહ્યા હતા. ત્યાં અચાનક તે અપ્સરા અંતર્લીન થઈ અને પાછી ફરીને પ્રગટ થઈ.’ અર્થાત્ ‘નૃત્ય કરતાં કરતાં નિલાંજના દેવીનો દેહાંત થઈ ગયો અને તે જ જગ્યાએ તરત જ બીજું દેવીનું રૂપ ગોઠવી દીધું. આ દૃશ્ય દેખીને ભગવાનને એવો વિચાર આવ્યો કે જેમ આ અપ્સરાનું આયુષ્ય...’ આવા દેખાવ તો ભાઈ ઘણા જગતમાં ભાળે છે લ્યો. ૨૦-૨૦ વર્ષના જુવાન અચાનક કોઈ મોટરમાં, કોઈ કાંઈમાં, કોઈ વિમાનમાં. જુઓને એવું ઘણું સંભળાય છે પંદર દિ’એ અને મહિને કે વિમાન પડ્યું, વીસ માણસ મરી ગયા, ફલાણામાં આ થયું. પણ ભડનો દીકરો એવો કઠણ. કારણ કે એવું તો સાંભળીએ છીએને. એમ કહે છે ને? એવું તો સાંભળીએ છીએ ઘણા વર્ષથી. આહાહા..!

અહીં જે ઉપાદાનની લાયકાત હતી. આમ જોયું જ્યાં.. આહાહા..! આ સ્ત્રીઓ. સ્ત્રી છે ને. ભગવાનને હજી રાગ હતો. પુત્રો છે ભરત અને બાહુબલી જેવા તો જેને પુત્રો છે. આ બધા નાશવાન. અમારું શરણ અમારામાં છે. અમને ભાન છે. પણ અમને આટલો વૈરાગ્ય

નહોતો. આ નિમિત્તમાં લક્ષ જતાં વૈરાગ્ય થઈ ગયો. અંદરમાંથી વૈરાગ્ય થઈને એ વિચાર આવ્યો કે 'જેમ આ અપ્સરા તત્કાળ લીન થઈ અંતર્લીન અને બીજી પ્રગટી છે. તેમ આ રાજલક્ષ્મીનો સ્વભાવ પણ ચંચળ છે.' તે પણ ચંચળ છે. કહો, બરાબર હશે? સ્વભાવ પણ એવો ચંચળ છે. મેઘના વાદળા ચડે. એક ક્ષણમાં વાદળું ખલાસ થઈને પાણી પડી જાય. શું થયું આ?

એવું આવે છે ને ભાઈ! કોઈ વખત મેઘને દેખીને ભગવાનને જાતિસ્મરણ થયું છે. કોઈને તારો ખર્યો. હનુમાનનું આવે છે ને? હનુમાન. હનુમાનજી હતા ને. વાંદરા નહોતા, હોં! એ તો કામદેવ હતા. એના રાજમાં, કુળમાં એની ઘજામાં વાંદરાનું ચિહ્ન હતું. એના કુળમાં એ વાંદર કુળ કહેવાય. એટલે એનું નામ એવું ગોત્રનું કુળનું હતું. એ તો કામદેવ પુરુષ. જેનું રૂપ ત્રણ ખંડમાં એના જેવું છ ખંડમાં નહિ. એવું જેનું રૂપ હતું. એ હનુમાન જ્યારે આમ બેઠા છે. છે ને આપણે ત્યાં ચિત્ર છે. એક તારો ખરે છે ઉપરથી. આ શું? આ શું? એ તારો .. પ્રકાશનો પુંજ થોડીવાર દેખાઈને નષ્ટ થઈ ગયો. ઓહો..! આ બધી ઋદ્ધિ નિઃસાર સ્વપ્ના જેવી છે. અરે..! અમે આ પ્રમાદમાં અત્યાર સુધી ભૂલ્યા. અમને અંતરની દૃષ્ટિની ખબર હતી પણ આ વૈરાગ્યની અમને જાગૃતી નહોતી. આ એ નિમિત્તે વૈરાગ્ય થઈ ગયો. કેવળચંદભાઈ! એને કારણે થયો ને? ઓલા નિમિત્તવાળા વાંધા ઉઠાવે છે. દેખો! આ કારણે એને વૈરાગ્ય થયો. હવે એ દેખતા તો બધા એની પાસે બેઠા હતા. આ શું થયું? શું થયું? એમ કહેવા માંડ્યા. આ શું થયું આને? પણ તને શું થયું? અમને કાંઈ થયું નથી, અમે તો જોઈએ છીએ.

અરે..! ભાઈ! એ ઉપાદાન આત્માની જેટલી પોતાની તૈયારી હોય તે પ્રમાણે કાર્ય થાય. તેમાં ત્યારે નિમિત્ત સામી ચીજને કહેવાય. એવા નિમિત્તો ઘણા દેખ્યા પણ કાંઈ રૂવાંટુ ઊભું થાતું નથી. હમુકો ભડનો દીકરો પાકો થતો જાય છે. પાકો-પાકો. એવા કેટલાય જોયા હોય. વૃદ્ધ માણસે જોયા હોય કે નહિ? નરભેરામભાઈ! માણસ મરી જાય ત્યારે તો કેટલા જોયા હોય? કેટલાને બાળી આવ્યા હોય, લ્યો! એ જન્મ-મરણ થયા જ કરે છે. આપણે શું, એ તો થયા કરે.

અહીં તો એ સિદ્ધ કરવું છે કે ભગવાને દેખ્યું માટે વૈરાગ્ય થયો એમ નથી. પોતાને વૈરાગ્યની જાગૃતિ (આવે છે). આહાહા..! અરે..! આ સ્થિતિ! નિલાંજના જેવી દેવી એનું આયુષ્ય આ ક્ષણભંગુર! શરીર ક્ષણભંગુર, રાજ ક્ષણભંગુર, આબરૂ ક્ષણભંગુર, ખમ્મા-ખમ્મા કરનારા રાજાઓ બધા ક્ષણભંગુરો. અમે તો વીતરાગ દશા પ્રગટ કરવા અવતર્યા છીએ. જુઓ! આ સ્મરણ કરે છે પોતે. મુનિ પણ આ રીતે ભક્તિ કરે છે કે અમે પણ વૈરાગ્યમાં આગળ વધીને સ્થિરતા પૂર્ણ અમને થાય એવી જ અમે ભાવના ભાવીએ છીએ. કહો, સમજાણું કાંઈ?

‘આમ થવાથી તે વખતે તુરત જ ભગવાનને વૈરાગ્ય થઈ ગયો. તે અવસ્થાને ધ્યાનમાં લઈને ગ્રંથકાર આ શ્લોકમાં ભગવાનની સ્તુતિ કરી રહ્યા છે.’ શું પ્રભુ આપના વૈરાગ્યની દશા! શાંતિનાથ ભગવાન ત્રણ જ્ઞાનના ઘણી, ત્રણ જ્ઞાન તો લઈને આવ્યા છે. દીક્ષા વખતે જાય છે, વૈરાગ્ય થાય છે. એને તો છત્રું હજાર સ્ત્રીઓ છે. છત્રું હજાર સ્ત્રીઓ પદમણી જેવી. પછી કહે છે કે સ્ત્રીઓ! અમે તમારા નથી, તમે અમારા નથી. અમે ચારિત્ર અંગીકાર કરશું. જંટીયા તાણે છે અને માથા ફોડે છે સ્ત્રીઓ. અરે..! સ્ત્રીઓ! તમને એમ લાગતું હોય કે અત્યાર સુધી તમારા રાગ અને તમારી ચેષ્ટાઓથી જો અમે રહ્યા હોઈએ એમ તમને લાગતું હોય તો એ વાત છોડી દેજો. અમને રાગ હતો ત્યાં સુધી અમે અટક્યા હતા. તમારી પ્રીતિ અને તમારી ચેષ્ટાઓ અને તમારા હાવભાવ અને તમારી આ જાતની અનુકૂળતા એને લઈને અમે અટક્યા હતા એ વાત ભૂલી જજો. ભૂલી જાવ. અમને રાગ હતો માટે અટક્યા, એ રાગ અમારો છૂટી ગયો. તમારા કારણે હવે એ રાગ ઊભો થાય એ હવે છે નહિ. અમે વનવાસ જશું. આત્માના સ્વરૂપના સાધન કરશું. અમે આ ભવે મુક્તિ થવા અવતર્યા છીએ. એ મુક્તિની પ્રાપ્તિ હવે થોડા કાળમાં જ અમે કરવાના. છૂટી જાવ, અમારા કોઈ નથી. અમે કોઈને આપ્યા નથી, અમે કોઈને રાણી તરીકે બોલાવ્યા હોય તો એ રાગ હતો તેથી. અમારે રાણી ન હોય. અમારે પુત્ર ન હોય, અમારે પુત્રીઓ ન હોય, અમારે વેવાઈ-વેવલા ન હોય. શરીર જ અમારું નથી. અમને ભાન હતું પણ અમને વૈરાગ્ય નહોતો.

.. વૈરાગ્ય જો એટલો હોય તો તો સંસારમાં રહે નહિ. અને એ રહ્યા છે એ કાંઈ બહારના સંયોગને કારણે રહ્યા નથી. પોતાનો પ્રમાદ અને રાગ (તેને કારણે રહ્યા છે). અહીં પણ જે કાંઈ કહે છે. વાંક કાઢે શું કરીએ? ભાઈ! એ છોકરાને બધું ઉપાડતા આવડતું નથી, લેતા આવડતું નથી, કરતાં નથી આવડતું એટલે અમારે રોકાવું પડે. આ તો સામાન્ય સાધારણ વાત છે, હોં! કેવળચંદભાઈ! એને બરાબર આવડે નહિ માટે અમારે રોકાવું પડે. નહિતર તો ઘણો અમને વૈરાગ્ય થાય છે, ઘણું છૂટવાનો વિચાર આવે છે. પણ આ એક જોડીએ ત્યાં તેર સંઘાય. તેર તૂટે છે. સંઘાય છે એટલે ઓલી મમતાના સાંઘા સંઘાય છે. એમાં ક્યાંય છૂટવાના આરા નથી. પણ તારે કારણે કે એને કારણે? કેમ હશે? ભગવાનજીભાઈ! એનું પણ નક્કી ન કરે અને પરને આવા નિમિત્ત અમને મળી જાય ને. અમે આમ કરશું. અમને ભાઈ, આવા નિમિત્ત મળે તો અમે વૈરાગ્ય ક્યાં નથી કરવા માગતા? સાંભળને હવે? નિમિત્તથી વૈરાગ્ય થતાં હશે કે તારાથી?

અહીં આચાર્ય મહારાજ એ વાતનો પ્રસંગ લક્ષમાં લઈ અને ભગવાનની સ્તુતિ (કરે છે). પ્રભુ! આપ તો વૈરાગ્યને પામી ગયા. એમ સારા એવા નિમિત્તો હોય તો અમને પણ વૈરાગ્ય અંદર થાય છે એમ પોતાની જાગૃતિ બતાવે છે. ‘શ્રીમદ્’માં કહે છે કે નહિ? ગમે તેવા

तुच्छ विषयोमां पशु.. आवे छे ने? 'उज्वण आत्मानो स्वतः वेग वैराग्यमां अंपलाववुं ते छे.' अे पोताने कारणे. गमे तेवा तुच्छ विषयो लोय क्षणभंगुर. दांत काढे, कोर्छे इलाशुं करे. आलाला..! आ शुं छे? अरे..! आ आत्मा क्यां छे अेनी अेने ञबर नथी. आ शुं ञड ञड हसे अने आ शुं करे छे? आ मरी गयो. आ देह छूट्यो, आनुं आ थयुं. 'गमे तेवा तुच्छ विषयमां उज्वण आत्माओनो स्वतःवेग' स्वतःवेग पोताने कारणे 'वैराग्यमां अंपलाववुं ते छे.' अेम भगवानना आत्मानी उज्वणताने कारणे आ प्रसंग देणीने वैराग्य थर्छे गयो. अे पोताने कारणे वैराग्य थयो. परने कारणे थयो नथी. विशेष कलेशुं...

(श्रोता :- प्रमाण वचन गुरुदेव!)

